

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE
WE SRZODĘ DNIA 16. WRZESNIA ROKU 1767.

Z W Ł O C H

Z Florencyi d. 22. Sierpnia.

Kawaler *Bordinelli Scantari* Naywyższy Dozorca *Akademii* rysunków, w powszechnym posiedzeniu dnia 9 miesiąca terażniejszego mianym podał do uwagi, że Arcy-Xiężna *Marya, Anna,* i *Karolina* do teyże *Akademii* przyięte być powinny, przez wzgląd na to, że te dwie Arcy-Xiężny *Akademii Wiedeńskiej* ofiarować raczyły dwoiakie w

tey mierze własney pracy Dzieło, w którym ofobliwszy dali dowód swey umiejętności, na co z wielkim ukontentowaniem wszyscy iednomyślnie przystali. Powtórnie zatym podał do uwagi tenże przerwczony Dozorca, że i *Najiaśnieszey Imperatorowy Rosyjskiej* tenże sam Honor należyty jest przeto, iż ta *Monarchini* przy końcu Roku 1765, teyże *Akademii* tuteyszey *Metalle* i ustawy swojej *Akade-*

mii rysunków, którą w *Petersbourgu* założyła przysłać raczyła, i ta zatym powtórna żądza iego jako sprawiedliwa pochwałę u wżyskich i zgodne zezwolenie otrzymała.

Wielki Xiążę obwieścił Akademii *della Crusca* zgromadzoney w przeszły Piątek, że nie tylko Pańską swoją iey przyrzeka opiekę, ale też pragnie być w pisany w liczbę iey Akademików. Na tymże samym posiedzeniu Hrabia *de Rosenberg* za iednomyślną zgodą wpisany jest między Akademików.

Przez dni 2, to jest 17, i 18 dnia tego miesiąca, odprawowały się tu Exekwie za Duzę ś. p. Cesarza Jmci Franciszka I. na których Wielki Xiążę z Xiężną Małżonką swoją i z całym Dworem przytomnym był.

Doznaliśmy tu dnia 19 w wieczor gwałtowney nawałnicy: piorun uderzył w Dzwonicę Kłasztoru *di Padia* nazwanego, gdzie nieco uczynił szkody.

Z Londynu d. 14. Sierpnia.

Xiążę *d'York* po zabawieniu się przez czas nieiaki u Dworu Wersalskiego ma się z tamtąd udać do *Spa* do Wód tamecznych, a potym ma wyiachać do Wenecyi

gdzie ma zabawić przez następujący Karnawał.

Z *Oxford* tu donoszą, że Xiężna *Jeymć Poniatowska* i Xiążę *de Ligne*, przybyli tam niedawno z *Newham* Dóbr Hrabi *d'Harcourt*, gdzie przypatrzywszy się cieka-wszym osobliwościom w tym mieyście znajdującym się wyiachali do *Bleinheim* do Xiążęcia *de Marlborough*.

Xiążę *de Northumberland* Pan, który żadnych wydatków nie żałuje w kaźdey okoliczności, z którey dla Oyczyzny pożytek iaki sprawić może, sprowadził tu kilku ludzi ze wschodnich stron, któzy wrzemieliłach Turkom i Arabom za yczaynych doświadczeń są. J jest tego przedsięwzięcia pomieniony Xiążę takowych ludzi z kąd tylko można do Anglii z prowadzać.

Z *Antigoy* tu donoszą: że Angielskiego Kapitana tam więzkaiącego wzięto do więzienia, za to, iż ludźmi handlował i w niewolę ich zaprzedawał. Jeden z Królików *de Guinea* powierzył mu swego starszego Syna, którego on do Anglii zawieść i tam dla niego o dobre wychowanie i w naukach wywyczenie postać się przyrzekł, ale potym rō-

wno zi
przeda
tym cz
spodzi
pytyw
z Ang
chodzi
im żac
cwego
poleci
Ta te
dem,
ności
pitan
niec
cwy
Kapi
á Syn
W
dzie
któr
odeb
nów
Min
P
Jndy
bien
mal
Jndy
Z
Du
Kró
cow

wno zinnemi niewolnikami za-
przedał go. Oyciec, który o
tym czasie powrotu Syna swego
spodziewał się, p lno się o nim do-
pytywał na wżyskich okrętach
z Anglii w tamte strony przy-
chodzących, ale ani o synu swo-
im żadney mieć wiadomości, ani
cwego Kapitana, któremu go
poleciał w dzieć więcey niemógl.
Ta tedy okoliczność była powo-
dem, iż wszelkiey dokładano pil-
ności do znalezienia owego Ka-
pitana tak bezbożnego, i nako-
ńcie dowiedziano się i onim i o
owym zaprzędanym Synu, á tak
Kapitana w więzieniu osadzono,
á Syna Oycu oddano.

W Przeszły Wtorek iako w
dzień rodzin Xiążęcia *de Gallas*,
który 5 Rok zaczął, Król Jmć
odebrał powinzowania od Pa-
nów tu przytomnych, Pośdów i
Ministrów Cudzoziemskich.

Przybył tu Cadzoziemiec z
Jndyi, który odkrył Sekret ro-
bienia Porcellany Chińskiej, i iey
malowania w ten sposób iak w
Jndyach malują.

Z N I E M I E C

Z Crossen d. 11. Sierpnia.

Dnia wczorayszego o południu
Król Jmć tu przybył, i przeno-
cował, á nazajutrz popisującym

się przed sobą 4 Batallionom Re-
gimentu piezszego *Bernersche* na-
zwanego dał dowód swego u-
kontentowania z ich zręczności
w woienney sztuce. á po skoń-
czonym przerzeczonym popisie
wylachał z tąd do Głogowa.

Z Mannheim d. 16. Sierpnia.

Xiążę Fryderyk *de Zweybrück*
Generalissimus Woysk Xiążęcia
Elektora naszego, *Feld-Mar-*
szalek Imperii &c. umarł wczor-
ray w *Schwetzingen* mając lat 44,
urodził się ten Xiążę Roku 1724
dnia 27 Lutego, w Roku 1746
dnia 6 Lutego wziął w Mażeń-
stwo Xieżniczkę *Dorotheę de*
Sultzbach z nią miał 1 Syna Xią-
żęcia *Karola Augusta Christiana*,
który się urodził dnia 9 Paździer-
nika Roku 1746, á teraz jest Pul-
kownikiem w Woysku Elektor-
skim, 2 Córkę Xieżniczkę *Ma-*
ryę, Amelię, Augustę, ta się uro-
dziła dnia 10 Maia, Roku 1752, 3
Córkę Xieżniczkę *Maryę, Annę*,
urodziła się dnia 18 Lipca 1753,
4 Syna Xiążęcia *Maximiliana*,
Jozefa, urodził się dnia 27 Maia,
Roku 1756.

Z Głogowa d. 17. Sierpnia.

Dnia 11 tego miesiąca mieliśmy
to szczęście oglądać Monarchę
naszego, który tu przybywszy

rewidował stojący wtuteyszey Fortecy Regiment Pieszey *Braunschweigische* nazwany, a potym udał się do Zamku tuteyszego na obiad, o godzinie zaś pierwzey po pułnocy wyiachał ztąd i o czwartey godzinie poranney oglądał Regiment Dragonii *Krochowsche* nazwany pod *Luben*, a o 7 godzinie pod *Lignitz* Regiment pieszey tegoż Jmienia, po tym iadł obiad w *Bolkenbayn*, po którym udał się do *Swidnicy* i tegoż samego dnia w wieczor tam stanął.

Z Portsmouth d. 23. Sierpnia.

Odebrano tu List z *Diappe* dnia 3 tego miesiąca pisany, w którym donoszą, że Kommandant Portu owego odebrał rozkaz od swego Dworu aby przestrzegł Sterników, iż 3 Okręty Angielskie z *Barbaryi* płynące *Plzenicą* naładowane, powietrzem zarazzone są. Te nowinę wraz obawiono Officyerom na Komorach rozłożonym, i Kommandantom Okrętów, i Batów wojennych. Kawaler *Moore* Rządca Okrętu Królewskiego obwieścił wraz o tym Urząd Woyk wodnych, i wysłał co prędzey Fregatę *la Solebay*, dla zaciągnięcia wiadomości powych okrę-

tach, a tym czasem odłożył wysłanie wielu fregat, które były gotowe do odpłynienia w różne strony, a inne przedsięwzięł myśli ku przeszkodzeniu zbliżenia się do Portu Okrętom owym, Dwór także Angielski dla pomienionych i tym podobnych wieści porozysłał rozkazy do wszystkich portów, aby tam używano wszelkiej ostrożności powszechnemu bezpieczeństwu potrzebney.

Z Frankfortu d. 24. Sierpnia.

Magistrat Brunświcki z rozkazu Xiążęcego ogłosił tu woysko, aby każdy Czeladnik u Kupców lub Rzemieślników wiernie i pracowicie przez lat 15. Służący w tym mieście, bez żadnego kosztu swego do Praw Miejskich przypuszczany był.

Z Berlina d. 1. Września.

Z okoliczności śmierci Xiążęcia *Fryderyka de Zweybruck* Dwór tuteyszy ośmiodniową żałobę zaczął.

Baron *de Lorrey* Posel Xiążęcia d^o *Orange Stadhuera* Holandyi zakończywszy Sprawy sobie zleczone wyiachał ztąd dnia 5 tego miesiąca z powróttem do *Hollandyi*.

Nom: 74.

S U P L E M E N T
DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH
WE SRZODĘ DNIA 16. WRZESNIA ROKU 1767.

Z Poznania d. 8. Września. Jmć P. Małachowski Starosta Ostrołęcki Marzałek Trybunału Koronnego Prowincyi tuteyszey chcąc przypadający wczoray dzień Aniwedczarzu pożądanej Elekcyi Nayiaśnieyszego Króla Jmci P. N. M. z iak nayuroczytszym poświęcić obchodzeniem, odłożył do dziś, i zaraz od rana, potym podczas *Te DEUM Laudamus*, kilkoletnym z Dział wystrzeleniem, tę doroczną pamiątkę ogłaszać rozkazał, a w wielośći zaproszonych i przybyłych z Dam i Kawalerów Gości, oraz *utriusq; Collegii* Jchmciów Kollegów swoich do siebie na Obiad zaprosiłszy, spełniając zdrowie Nayiaśnieyszego Pana, Nayiaśnieyszey Imperaterowy Jmci Rossyjskiej, J. O. Famili, Ministrów *Status & Belli*, i J. O. Xiążęcia Jmci Marzałka Generalney Koronney Konfederacyi przy nieustannym wielokrotnie z ręczney strzelby przez Garnizon tuteyszy i z armat ogniu, z okazałą czestował wspaniałością i ludzkością, po Obiedzie zaczęły się Tańce do Kolaoyi, a potym do późna w noc z niezmiernym dla wszystkich ukontentowaniem przedłużone były.

Z WARSZAWY DNIA 16. WRZESNIA.

Liczbę Państwa tu przytomnego pomnożyli przybyciem swoim Jmć P. Ogiński Woiwoda Wileński, Jmć X. Bajer Biskup Chelmiński, i Jeymć Pani Zamoycka Woiwodzina Lubelska Wdowa.

J. O. Xiąże Jmć Radziwiłł Marzałek Generalny Konfederacyi Koronney z Jeymć Panią Rzewuską Chorążyną W. X. Lit: i liczną kompanią w Niedzielę przeszłą powrócił do Warszawy z Dóbr swoich Ręczaie nazwanych o mil trzy ztąd odległych, gdzie przez Piątek i Sobotę bawił się polowaniem na łosie, dziki, i farny z zupełnym swoim ukontentowaniem, a powracając cy nawiedził Jmci X. Załuskiego Superiora Misji Jchmciów XX

Jezuitów przez Niego w Kobyłce ufundowaney, od którego był zaproszony na Obiad, na zaiutrz zaś po swoim tu powrócie to jest 14 *presentis* tenże J. O. Xiążę Jmć Marszałek Konfederacyi Generalney Koronney odebrał z rąk J. O. Xiążęcia Jmci Repni-na Pośła pełnomocnego Rossyjskiego przyślany łaskawie od Nayaśniejzey Imperatorowey Jeymci Order Świętego Andrze a, i w nim zaraz prezentował się przyjmując liczne od różnych Jchmców złożone powinszowania. Tegoż dnia Jmć P. Brzostowski Marszałek Konfederacyi Generalney W. X. Lit: pocztą przybył do Warszawy.

Ogłalzaią tu po wszystkich Kościołach z Dyspozycyi Jmci P. Dąbskiego Woiewody Brzeskiego Kujawskiego Brata Rodzonego, śmierć ś. p. Jeymci Pani Jadwigi Dąbskiey Woiewodziny Seradzkiey. Dnia 21 Sierpnia z tego świata zeszlę w Lat wieku swego 53. Była Córka ś. p. Woyciecha i Adalchedy Cecylii, Tereffy z Xiążąt Radziwiłowny Kanclerzanki W. W. X. Lit. Dombkich Marszałków Nadwonych Koronnych, a niegdę ś. p. Dominika Xiążęcia Radziwiłła i Połubińskiey Marszałkowej W. W. X. Lit: Wnuczka.

Reszta Jchmców PP. Pośłów na Seym przyszły. Z *Bełzkiego*: Jchmć PP. Antoni Głogowski Chorąży Horodelki Marszałek Konfederacyi, Stanisław Dzierżek Chorąży Bełzki, Michał Rulikowski Podczalzy Bełzki, Jan Mier Starosta Tyszowiecki, Ignacy Wiśniowski Starosta Rachadowki. Z *Braclawskiego*: Jchmć PP. Antoni Ludymontowicz Czeczeli Chorąży Zwinogrodzki Sędzia Grodzki Bełzki, Stanisław Ortyński Podczalzy Zwinogrodzki, Franciszek Grocholki Podstoli Braclawski Podstarosta Grodzki Winnicki, Antoni Jozef Ostrowski Cześnik Bydgoski Pułkownik, Stanisław Kordysa Cześnik Winnicki, Woyciech Barczewski Miecznik Zwinogrodzki. Z *Czerniechowskiego*: Jchmć PP. Stanisław Sadowski Starosta Rokszczycki Marszałek Konfederacyi, Franciszek Złotnicki Sędzia Grodzki Grabowiecki, Jozef Wilczyński Miecznik Zytomirski, Tomasz Tyborowski Miecznik Podlaski. Z *Powiatu Mozyrskiego*: Jchmć PP. Gedeon Jeleński Sędzia Ziemiński Mozyrski Pitarz

Dekretowy Assessoriy Litewskiey, Obuchowicz. *Z Mińskiego:*
Jehmé PP. Jozef Jwanowski Starosta Sądowy Miński, Ratyński
Starosta Sianiawski. *Z Woiewodztwa Witebskiego:* Jehmé PP.
Bohomolec Pifarz Ziemi Witebski, Szyfzko Stolnikiewicz.

Dla dobra publicznego podaje się do wiadomości Sposób zachowania, albo uchronienia Pszenicy od śnieci wiele razy doświadczony.
Bierze się 12 Korcy Zboża Pszenicy, którą rozłupać na podłódze na dobre puł stopy, albo naywięcey na całą stopę wysoko, po której rozściąć trzeba Czwierć Wapna niegaszonego, albo któreby tamo przez się ugaszone było, i puł Czwierci popiołu, który także rozściąć po pszenicy wsypaney iak się rzekło. Wymieszać ią dobrze wiele razy, żeby wszystko zmieszało się dobrze, a to na sucho. Potym bierze się kocioł wielki, iaki tylko Znaleś się może w tym miejscu, ten nalewa się pełen wodą gnoistą albo kalistą, to jest z kałuży, gdzie wypie się puł Czwierci gnoiu Golebiego, albo kurzego, za Złoty Polski Koperwasu, i puł Garca soli. Gotuje się wszystko dobrze w kotle, potym się wylewa do kadzi; jeżeli nie dosyć jest tey wody do zmoczenia tey Pszenicy, przymiesza się do niey inney wody zimney także gnoistey do kadzi. Na koniec skrapia się nią Pszenica, nieobawiając się żeby ią zepsuła woda gorąca i miesza się ustawicznie tam i tam póty, póki nie tylko wszystka zostanie zmoczona dobrze, ale póki cale nie weśsie w siebie wody nasienie, które się za prawia. To skończywszy z sypuie się Pszenica na gromadę na kształt Głowy Cukru tak wysoko, iak można, i zostawia się na kupie sypana nietykając nic dzień, dwa, albo trzy i cztery dni. Tak twardnieie i wysycha zupełnie, ale skoro się troche tylko dotknie tey gromady, wraz rozłupie się iak piasiek, i to jest znakiem, że jest dobrze przygotowana i wysuszona. Uważyć potrzeba, że iako ziarna powiększają się przez napęcznienie, tak oszczędza się trzecia część przez to nasienia. Pierwsze bierze moc przez się do rozkrzewienia się chociaż nasienie późiey wchodzi, iak te, które nie jest przyprawione, ale nadgradza to prętko, co utraciło, tak iak nasienie w tey ziemi, która Ugorem lat kilka leżała.

Ponieważ Proso niema śnieci, potrzeba je tylko zmoczyć dobrze wodą gorącą, i zostawić na kupie aby wyschło, nieobawiając się żeby woda gorąca miała sparzyć nasienie. Można dodać do niey troche Soli według wielości nasienia.

W Drukarni Müzlerowskiej wyszedł Filozof Indyjski, albo sposob uszczęśliwienia życia ludzkiego wspoteczności, zawarty w krótkiej liczbie nauk czystych obyczajowych, zebranych i ułożonych przez iednego starożytnego Bramina, z Chińskiego języka na Angielski, z Angielskiego na Francuski, a teraz świeżo z Francuskiego na Polski dla pożytku Rodaków przełożony. Nakładem Towarzystwa Litterotów w Polsce ustanowionego. Kosztuje intrologowany Exemplarz Złoty ieden Groszy 15.

Pod protekcyą Króla Jmci Pruskiego założona jest Fabryka w Berlinie bardzo wyborna, w której tak iak w Francyi albo Anglii od czterech lat z dobrym sukcessem fabrykują się niżej wyrażone towary, iako te: Płiszy Kamelharow. Felpy Kamelharow na suknie i Podszewki. Akşamity bawełniane zwane Manchester. Kamloty na kształt Bruxelskich. Kamloty wełniane na wzór Angielskich i Saskich. Barakany i inne podobne Towary. Ci którzy życzą sobie takowych towarów mają się adressować do Entrepreneurów Fabryki P.P. Lawrent Foiron i Comp: w Berlinie: zaś podczas Jarmarku w Frankforcie nad Rzeką Odrą mieć będą skład swóy u Jmci P. Dupont gdzie zawsze utrzymowany będzie dobry sortyment z pomienionych Towarów w naytańszej cenie.

Na Targowisku Końskim przy Pałacu Dębowskich na przeciw Operyalnie Saskiej znajduje się u Jmci P. Plerfscha Dworek murowany ze wszystkimi należytosciami i meblami, oraz z Stajnią i Wozownią do najęcia, iako każdy ktoby sobie życzył, dostateczną za własnym widzeniem może wziąć wiadomość.

Jutro w Marywillu Num: 19. zaczynać się będzie Aukcyja różnych rzeczy. Konstytucya Koronacyi teraz u Jmci P. Grölla po 8 Złotych jest do przedawania.